

VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
N U T A R I M A S

**DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
2011 M. LIEPOS 8 D. NUTARIMO NR. O3-175 „DĖL ELEKTROS ENERGIJOS
RINKOS KAINOS NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2013 m. liepos 18 d. Nr. O3-323
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#); 2011, Nr. [160-7576](#)) 8 straipsnio 9 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo (Žin., 2012, Nr. [63-3164](#)) 10 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Žin., 2011, Nr. [62-2936](#); 2013, Nr. [12-560](#)) 20 straipsnio 2 dalimi ir atsižvelgdama į 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (OL 2011, L 326, p. 1) (toliau – Reglamentas) 7 straipsnio 2 dalį ir 13 straipsnį bei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) Dujų ir elektros departamento Elektros skyriaus 2013 m. liepos 11 d. pažymą Nr. O5-256 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. O3-175 „Dėl elektros energijos rinkos kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“, Komisija n u t a r i a:

Pakeisti Elektros energijos rinkos kainos nustatymo metodiką, patvirtintą Komisijos 2011 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-175 (Žin., 2011, Nr. [89-4304](#); 2012, Nr. [67-3461](#)), ir išdėstyti ją nauja redakcija (pridedama).

KOMISIJOS PIRMININKĖ

DIANA KORSAKAITĖ

PATVIRTINTA

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos

2013 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. O3-323

ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS KAINOS NUSTATYMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros energijos rinkos kainos nustatymo metodika (toliau – Metodika) reglamentuoja elektros energijos rinkos kainos nustatymo tvarką.

2. Metodikos tikslas – nustatyti skaidrius, aiškius ir objektyvius principus elektros energijos rinkos kainai, atitinkančiai Lietuvos Respublikos elektros energetikos sektoriaus ekonomines sąlygas.

3. Metodika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#); 2011, Nr. [160-7576](#)) 8 straipsnio 9 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Žin., 2011, Nr. [62-2936](#); 2013, Nr. [12-560](#)) 20 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo (Žin., 2012, Nr. [63-3164](#)) 10 straipsnio 2 dalimi ir atsižvelgiant į 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (OL 2011, L 326, p. 1) (toliau – Reglamentas) 7 straipsnio 2 dalį ir 13 straipsnį.

4. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), vadovaudamasi Metodika, nustato elektros energijos rinkos kainą ateinantiems kalendoriniams metams ir praėjusio mėnesio vidutinę elektros energijos rinkos kainą.

5. Metodikoje vartojamos šios sąvokos:

Galimai apsimestiniai sandoriai – sandoriai, fiksuojami energijos biržose, apie kuriuos Komisijai informaciją ir pagrindžiančius įrodymus dėl rinkos dalyvio galimo siekio daryti įtaką energijos išteklių kainos pokyčiams pateikė energijos išteklių biržos ir (ar) elektros energijos rinkos operatorius ir dvišaliai, ne per biržą sudaromi sandoriai, kurių atžvilgiu Komisija yra pradėjusi tyrimą.

Apsimestiniai sandoriai – energijos biržoje ar dvišalių sandorių pagrindu sudaromi pasiūlymai pirkti ar parduoti energijos išteklius, kai energijos išteklių biržos dalyviai siekia ne įsigyti ar realizuoti energijos išteklius, o prisidengę tokiais pasiūlymais siekia daryti tikslingą įtaką energijos išteklių rinkos kainos pokyčiams (kainos didėjimui ar mažėjimui) ar kitaip gali iškreipti energijos rinkos sąlygas.

6. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme (Žin., 2000, Nr. [66-1984](#); 2012, Nr. [17-752](#)), Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ir Lietuvos Respublikos išteklių rinkos įstatyme (Žin., 2012, Nr. [63-3164](#)).

II. ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS KAINOS ATEINANTIEMS KALENDORINIAMS METAMS NUSTATYMO TVARKA

7. Komisija nustato elektros energijos rinkos kainą ateinantiems kalendoriniams metams kaip svertinį vidurkį įvertinusi:

7.1. elektros energijos kainas ir kiekius, suprekiautus elektros energijos biržoje Lietuvos teritorijoje „diena – prieš“ prekybos sesijoje, nevertinant Metodikos 7.3 punkte nurodytu būdu suprekiautų kiekių CET (angl. *Central Europe Time*) laiku už 12 paskutinių kalendorinių mėnesių, pasibaigusių einamųjų kalendorinių metų liepos 1 d.;

7.2. elektros energijos kainas ir kiekius, suprekiautus didmeninėje elektros energijos rinkoje pagal šalia elektros energijos biržos sudarytas tiesiogines dvišales sutartis tarp

Lietuvos gamintojų ir tiekėjų už 12 paskutinių kalendorinių mėnesių, pasibaigusių einamųjų kalendorinių metų liepos 1 d.;

7.3. elektros energijos kainas ir kiekius, suprekiatus pagal prekybą pagalbiniais instrumentais energijos išteklių biržoje ir dvišalio susitarimo pagrindu Lietuvos teritorijoje už 12 paskutinių kalendorinių mėnesių, pasibaigusių einamųjų kalendorinių metų liepos 1 d.

8. Komisija, nustatydamą elektros energijos rinkos kainą ateinantiems kalendoriniams metams, nevertina:

8.1. remtinų elektros energijos gamybos kiekių, suprekiatų dvišalėmis sutartimis už Komisijos nustatytą rinkos kainą;

8.2. dvišalėmis sutartimis suprekiatų balansavimo ir reguliavimo energijos kiekių ir kainų;

8.3. Apsimestiniais ir Galimai apsimestiniais sandoriais suprekiatų pagalbinių instrumentų ir elektros energijos kiekių ir kainų;

8.4. suprekiatų reguliavimo energijos kiekių ir kainų.

9. Rinkos kaina skaičiuojama:

$$P_R = \frac{\sum_{t=1}^y P_{EX,t} \cdot Q_{EX,t} + \sum_{T=1}^d P_{F,T} \cdot Q_{F,T} + \sum_{M=1}^m P_{D,M} \cdot Q_{D,M}}{\sum_{t=(1;y), T=(1;d), M=(1,m)} (Q_{EX,t} + Q_{F,T} + Q_{D,M})}, \text{ Lt/MWh}$$

čia:

P_R – rinkos kaina ateinantiems ataskaitiniams kalendoriniams metams, Lt/MWh;

$P_{EX,t}$ – elektros energijos kainos elektros biržoje Lietuvos teritorijoje, t valandą, Lt/MWh (pagal punktą 7.1);

$Q_{EX,t}$ – elektros energijos kiekiai, suprekiati elektros biržoje Lietuvos teritorijoje, t valandą, MWh (pagal punktą 7.1);

$P_{F,T}$ – prekybos pagalbiniais instrumentais energijos išteklių biržoje ir dvišaliais susitarimais Lietuvos teritorijoje vidutinė svartinė kaina parą T , Lt/MWh; (pagal punktą 7.3);

$Q_{F,T}$ – prekybos pagalbiniais instrumentais energijos išteklių biržoje ir dvišaliais susitarimais Lietuvos teritorijoje elektros energijos kiekiai, MWh; (pagal punktą 7.3);

$P_{D,M}$ – šalia elektros energijos biržos sudarytų dvišalių sutarčių vidutinė svartinė mėnesio M kaina, Lt/MWh (pagal punktą 7.2);

$Q_{D,M}$ – pagal šalia elektros energijos biržos sudarytas dvišales sutartis suprekiatas mėnesio M kiekis, MWh (pagal punktą 7.2);

t – ataskaitinio laikotarpio valanda,

y – ataskaitinio laikotarpio valandų skaičius,

T – ataskaitinio laikotarpio para,

d – ataskaitinio laikotarpio parų skaičius,

M – ataskaitinio laikotarpio mėnuo,

m – ataskaitinio laikotarpio mėnesių skaičius.

10. Komisija, nustatydamą elektros energijos rinkos kainą ateinantiems kalendoriniams metams, papildomai įvertina:

10.1. elektros energijos kainų, nurodytų Metodikos 7.1, 7.2 ir 7.3 punktuose, dinamikos tendenciją į ateitį, ateinantiems kalendoriniams metams;

10.2. elektros energijos kainų, fiksuojamų ateities sandoriams aplinkinėse (pagal www.nasdaqomxcommodities.com viešai skelbiamą informaciją) ir vidaus rinkose, lygi ateinantiems kalendoriniams metams;

10.3. kitą Komisijai prieinamą informaciją bei žinomas aplinkybes, galinčias daryti reikšmingą įtaką elektros energijos rinkos kainai ateinančiais kalendoriniais metais.

11. Jei Komisija nustato, kad Metodikos 10.1–10.3 punktuose nurodytų veiksmų įtaka elektros energijos rinkos kainai P_R ateinantiems kalendoriniams metams yra reikšminga, t. y. lemia daugiau nei 5 proc., Komisija šią įtaką įvertina koreguodama P_R , apskaičiuotos pagal Metodikos 9 punktą, vertę iki reikšmės, neviršijančios 5 proc. ribos.

11.1. Rinkos kainos koregavimo atveju Komisija viešai įvardija veiksmus, darančius reikšmingą įtaką rinkos kainai, ir argumentuoja, kodėl yra į juos atsižvelgiama.

12. Komisijos nustatyta elektros energijos rinkos kaina ateinantiems kalendoriniams metams naudojama nustatant viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) lėšų metinę sumą ateinantiems kalendoriniams metams, vadovaujantis Komisijos patvirtinta Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodika, bei apskaičiuojant visuomeninę elektros energijos kainą reguliuojamiems vartotojams.

13. Komisijos nustatyta rinkos kaina ateinantiems kalendoriniams metams naudojama nustatant VIAP lėšų gavėjams mokėtinas sumas, vadovaujantis Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašu. Ši kaina netaikoma VIAP lėšų gavėjams, kuriems pagal Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą taikoma praėjusio mėnesio vidutinė elektros energijos rinkos kaina.

III. REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS KAINOS ATEINANTIEMS KALENDORINIAMS METAMS NUSTATYMU

14. Asmuo, organizuojantis prekybą pagalbiniais instrumentais nustatęs, kad energijos išteklių biržos dalyvių pateikti prekybos pasiūlymai gali būti laikomi apsimestiniais, pateikia Komisijai tai pagrindžiančius įrodymus.

15. Energijos išteklių operatorius iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Komisijai raštu pateikia informaciją apie elektros energijos kainas ir kiekius, suprekiautus naudojantis pagalbiniais instrumentais, už 12 paskutinių kalendorinių mėnesių, pasibaigusį einamųjų kalendorinių metų liepos 1 d.

16. Asmenys, sudarantys sutartis dėl prekybos pagalbiniais instrumentais, ne per energijos išteklių biržą, o dvišalio susitarimo pagrindu, iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Komisijai raštu pateikia informaciją apie elektros energijos kainas ir kiekius, suprekiautus naudojantis pagalbiniais instrumentais, už 12 paskutinių kalendorinių mėnesių, pasibaigusį einamųjų kalendorinių metų liepos 1 d. (priedas).

17. Asmenys, veikiantys elektros energetikos sektoriuje, turi teisę Komisijai pranešti raštu apie jiems žinomas aplinkybes, galinčias daryti reikšmingą įtaką elektros energijos rinkos kainai ateinančiais kalendoriniais metais.

18. Komisija iki einamųjų metų spalio 1 d. elektros energijos rinkos kainą ateinantiems kalendoriniams metams patvirtina atskiru nutarimu ir paskelbia viešai.

IV. PRAEJUSIO MĖNESIO VIDUTINĖS ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS KAINOS NUSTATYMO TVARKA

19. Komisija nustato praėjusio mėnesio vidutinę rinkos kainą, kaip elektros energijos kainas ir kiekius, suprekiautus elektros energijos biržoje Lietuvos teritorijoje, „diena – prieš“ prekybos sesijoje, CET laiku už praėjusį kalendorinį mėnesį, nevertindama Metodikos 8.3 punkte numatytais būdais suprekiautų kiekių ir kainų.

20. Praėjusio mėnesio vidutinė elektros energijos rinkos kaina taikoma elektros energijos gamintojams, naudojančioms atsinaujinančius energijos išteklius, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šie gamintojai taiko praėjusio mėnesio vidutinę elektros energijos rinkos kainą, pateikdami VIAP lėšų administratoriui sąskaitas už pagamintą ir į tinklus patiektą elektros energiją per praėjusį kalendorinį mėnesį,

vadovaudamiesi Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašu.

V. REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU PRAĖJUSIO MĖNESIO VIDUTINĖS ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS KAINOS NUSTATYMU

21. Komisija, nustatydamą praėjusio mėnesio vidutinę elektros energijos rinkos kainą, naudoja elektros energijos kainas ir kiekius, suprekiatus elektros energijos biržoje Lietuvos teritorijoje, kurie yra skelbiami elektros biržos operatoriaus interneto puslapyje.

22. Komisija ir VIAP lėšų administratorius ne vėliau kaip iki kiekvieno mėnesio 5 kalendorinės dienos viešai savo interneto tinklalapyje paskelbia praėjusio mėnesio vidutinę elektros energijos rinkos kainą.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Asmuo, organizuojantis prekybą pagalbinais instrumentais, privalo užtikrinti iš rinkos dalyvių gaunamos informacijos konfidencialumą.

24. Komisija, vadovaudamasi Energetikos įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, Elektros energetikos įstatymo 57 straipsnio 2 dalimi ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, turi teisę iš energetikos įmonių ar asmenų, kurių vykdoma veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su energetikos veikla, bei valstybės institucijų gauti visą reikalingą informaciją ir dokumentus, būtinus elektros energijos rinkos kainai nustatyti.

25. Asmenys, pažeidę šios Metodikos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

26. Komisijos veiksmai ar neveikimas, įgyvendinant šią Metodiką, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Elektros energijos rinkos kainos nustatymo
metodikos
priedas

Duomenys apie ūkio subjektą:		Duomenys apie kontaktinį asmenį:	
Pavadinimas		V., pavardė	
Kodas		Pareigos	
Buveinės adresas		Telefonas	
Telefonas		Faksas	
Faksas		El. paštas	
Tinklapis			
El. paštas			

DIDMENINĖS PREKYBOS PAGALBINIAIS INSTRUMENTAIS ATASKAITA

(sudarymo data)

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai
Verkių g. 25C, Vilnius, LT-08223, rastine@regula.lt

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Tūkst. kWh	Tūkst. Lt	Tūkst. kWh	Tūkst. Lt		Tūkst. kWh	Tūkst. Lt
		Liepa		Rugpjūtis			Birželis	
1.	Parduota elektros energijos iš viso:							
1.1.	iš jų: (nurodyti, kam parduota)							
1.2.								
....								
2.	Pirktą elektros energijos iš viso:							
2.1.	iš jų: (nurodyti, iš ko pirktą)							
....								

(Pareigų pavadinimas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)